

UDENRIGSMINISTERIET

Samrådstale – Samråd om Tibetsagen, Retsudvalget den 24. august 2018

[Justitsministeren indleder samrådet med at besvare sine spørgsmål. Herefter gives ordet til udenrigsministeren.]

Tak for indkaldelsen til samrådet. Inden jeg besvarer de stillede samrådsspørgsmål, vil jeg gerne indlede med nogle generelle bemærkninger om sagen.

Tibetkommissionens undersøgelse har vedrørt et fundamentalt spørgsmål for vores demokrati – retten til forsamlings- og ytringsfrihed. Der har efterfølgende været rejst tvivl om, hvorvidt Kommissionen har haft adgang til alt relevant materiale i forbindelse med sit arbejde. Denne tvivl har også været rejst i forhold til materiale fra Udenrigsministeriet.

Indledningsvist vil jeg gerne slå fast, at Udenrigsministeriet gennem hele processen har haft et godt, åbent og tillidsfuldt samarbejde med Tibetkommissionen. Udenrigsministeriet havde, og har fortsat, en interesse i, at Kommissionen får adgang til alt relevant materiale. Ministeriet har ikke noget ønske om at skjule noget for Kommissionen. Det har vi aldrig haft, og det har vi naturligvis heller ikke i forhold til det kommende arbejde i den gennedsatte Tibetkommissionen.

Når man i dag ser tilbage på den fulgte fremgangsmåde og den rejste kritik, kan man naturligvis godt ærgre sig over, at der ikke var en drøftelse med Tibetkommissionen om de tekniske muligheder for at søge efter materiale i ministeriets backup-system og mail-komprimeringssystem. Men det var simpelthen ikke en overvejelse dengang.

Det har vi lært af, og derfor vil Udenrigsministeriet se på, om vi kan forbedre egne interne procedurer. Vi vil fremover også sørge for at gøre opmærksom på de tekniske muligheder for søgninger i backup-systemet og andre IT-systemer.

Og det er jo også derfor, den her regering har besluttet at gennedsætte kommissionen, så vi kan komme til bunds i sagen.

Udenrigsministeriet har etableret en tværgående enhed, der skal forestå samarbejdet med Tibetkommissionen herunder sikre, at alt relevant materiale stilles til rådighed, at der søges i alle systemer, og at der sker inddragelse af den relevante ekspertise i ministeriet, eksempelvis på IT-området. Det er jo også i Udenrigsministeriets interesse, at alt materiale kommer frem.

I forhold til den konkrete sag om udlevering af materiale til Tibetkommissionen har Udenrigsministeriet åbent redegjort for sin fremgangsmåde til identifikation af relevant materiale i Udenrigsministeriets forskellige arkiver m.v., som kunne være af interesse for Kommissionen.

Fremgangsmåden, som Kommissionen har beskrevet i sin beretning, var baseret på den praksis, som ministeriet benytter ved identifikation af materiale efter offentlighedsloven, og som er anvendt ved tidligere kommissionsundersøgelser.

Denne praksis baserer sig på det generelle princip, at ministeriet forventer, at dets medarbejdere overholder de forvaltningsretlige regler og principper, herunder journaliseringsforpligtelsen, og ministeriets interne retningslinjer.

Udenrigsministeriets fremgangsmåde blev gennemgået og aftalt med Tibetkommissionen på et møde i ministeriet den 2. maj 2016. Kommissionen fandt ikke ved den, eller senere lejligheder, bl.a. under et kontrolbesøg den 13. oktober 2016, anledning til at sætte spørgsmålstegn ved den anvendte fremgangsmåde.

Fremgangsmåden for identifikation af materiale omfattede ikke en søgning i Udenrigsministeriets backup-system. Det skyldes den

enkle grund, at det på intet tidspunkt blev overvejet, at backup-systemet var et relevant sted at søge.

Og hvorfor var det ikke det? Forklaringen er i al sin enkelthed, at backup-systemet simpelthen ikke har samme funktion som et arkivsystem. Backup-systemet har primært til formål at muliggøre indlæsningen af en sikkerhedskopi af ministeriets data og systemer i tilfælde af systemnedbrud, terroranslag, brand, cyberangreb og lignende med henblik på at kunne genoprette systemer og data. Det er ikke – og har ikke været – tænkt anvendt som et arkivsystem.

Jeg vil på baggrund af disse pointer gerne korrigere den opfattelse, som er skabt i pressen om, at Udenrigsministeriet ikke har ville udlevere materiale til Kommissionen. Tværtimod identificerede og oversendte Udenrigsministeriet en meget betydelig samling af relevant materiale – dokumenter med et samlet omfang på ca. 20.500 sider – til brug for Kommissionens undersøgelse.

Udenrigsministeriet har inden for rammerne af den aftalte fremgangsmåde afleveret alt det materiale, som kommissionen efterspurgte, og som blev fremskaffet og vurderet relevant for Tibetkommissionens arbejde. Udleveringen af den betydelige mængde materiale var med et klart løfte om, at det afleverede materiale på ethvert tidspunkt kunne blive suppleret af yderligere materiale, som Kommissionen måtte ønske.

Når vi ser tilbage på sagen, må vi i Udenrigsministeriet konstatere, at der ikke har været en klar forståelse af, hvordan backup-systemer kan og bør anvendes i denne type undersøgelser. Det håber jeg naturligvis, at vi kan skabe en bedre fælles forståelse af fremadrettet.

Jeg vil nu besvare de stillede spørgsmål.

I forhold til spørgsmål AP om, *hvorfor Tibetkommissionen aldrig fik udleveret e-mails fra ministeriets backup-systemer*, kan jeg bemærke følgende:

Det blev på intet tidspunkt i processen omkring identifikation af relevant materiale til kommissionen overvejet i Udenrigsministeriet at foretage søgninger i ministeriets backup-system efter ikke-journaliseret relevant materiale.

Udenrigsministeriet har ikke praksis for at foretage sådanne generelle søgninger i forbindelse med identifikation af materiale efter offentlighedsloven eller i lignende undersøgelser. Som tidligere

nævnt baserer den praksis sig på det generelle princip, at ministeriet forventer, at dets medarbejdere overholder de forvaltningsretlige regler og principper samt ministeriets interne retningslinjer. Dette inkluderer journaliseringsforpligtelsen, således at alle relevante akter dermed bør kunne fremfindes i Udenrigsministeriets arkiv. Det er naturligvis ikke en garanti, men det bør være det principielle udgangspunkt.

Udenrigsministeriets backup-system er et led i ministeriets beredskabsplanlægning på IT-området. Der er ikke noget specielt ved, at Udenrigsministeriet har et backup-system. Det har langt de fleste – hvis ikke alle – større offentlige myndigheder. Systemet har som nævnt til formål at muliggøre indlæsningen af en sikkerhedskopi af ministeriets data og systemer i tilfælde af systemnedbrud m.v. En backup er derfor et øjebliksbillede af ministeriets samlede IT-platform på et givent tidspunkt. Et backup-system har ikke og er ikke tiltænkt at have samme funktion som et arkivsystem.

Der blev på ét tidspunkt foretaget konkrete søgninger fra centralt hold i ministeriets mailprogram, Outlook, og mail-komprimerings-system, Enterprise Vault, efter et specifikt dokument. Det fandt sted på baggrund af en henvendelse fra en af ministeriets medarbejdere om, at en mulig relevant mail ikke var blevet journaliseret. Det viste sig ikke at være tilfældet, og der blev ikke identificeret relevant materiale i forbindelse med den pågældende søgning.

I forhold til spørgsmål AQ, om *hvorvidt jeg eller mine forgængere og ministeriets embedsmænd, før, under og efter Tibetkommissionens arbejde har haft kendskab til, at Udenrigsministeriet har eller har haft backups af slettede e-mails, som Tibetkommissionen ikke har modtaget eller ikke er blevet oplyst om eksisterer*, kan jeg bemærke følgende:

Som jeg redegjorde for i besvarelsen af det forudgående spørgsmål, så blev det på intet tidspunkt i Udenrigsministeriet overvejet at foretage søgninger i ministeriets backup-system. Alene af den grund, har hverken jeg, mine forgængere eller ministeriets embedsmænd haft kendskab til, om der eksisterer slettede e-mails i backup'en med relevans for Kommissionen.

Det siger sig selv, at relevante medarbejdere i ministeriet naturligvis har haft kendskab til selve eksistensen af ministeriets backup-system, men ministeriet har ikke som led i det hidtidige forløb haft kendskab til, om der i backup-systemet var mails af relevans for kommissionen. Det er vigtigt at forstå, at Udenrigsministeriet ikke på forhånd ved, hvilket materiale der ligger i backup-systemet, da det kræver en genindlæsning af backup'en for at kunne søge heri. Hvorvidt der overhovedet ligger mails af relevans for sagen i

backup-systemet er derfor på nuværende tidspunkt ikke klart. Det vil naturligvis være et af de områder, som den gennedsatte Tibetkommission nu nærmere vil kunne undersøge.

I forhold til det sidste spørgsmål AR, om *hvordan forsikringen over for Tibetkommissionen om, at Udenrigsministeriet havde udleveret alt materiale, kunne være retvisende, når ministeriet ikke havde søgt i dets backup-systemer*, kan jeg bemærke følgende:

Da Udenrigsministeriet meddelte Tibetkommissionen, at alt relevant materiale var afleveret, blev det meddelt med udgangspunkt i den fremgangsmåde for identifikation af relevant materiale, som blev aftalt med Kommissionen.

Fremgangsmåden indeholdt som sagt ikke søgninger i ministeriets backup-system. Årsagen hertil har jeg redegjort for i besvarelsen af de forudgående spørgsmål. Inden for den ramme, som var aftalt med Tibetkommissionen, var det på tidspunktet Udenrigsministeriets bedste vurdering, at vi med oversendelsen af de mere end 20.000 dokumentsider havde fremsendt det relevante materiale i sagen. Jeg vil derfor blot gentage, at Udenrigsministeriet afleverede alt det materiale, som kommissionen efterspurgte, inden for

de aftalte rammer. Udenrigsministeriet havde dengang som nu kun en interesse i at give alle oplysninger i sagen, og at alt relevant materiale bliver udleveret, så kommissionen kan gøre det arbejde, den er nedsat til.

Som jeg sagde indledningsvist har Tibetkommissionens undersøgelse vedrørt et fundamentalt spørgsmål for vores demokrati – retten til forsamlings- og ytringsfrihed. Det er en alvorlig sag, som regeringen lægger vægt på at komme til bunds i. Det er også derfor, vi har besluttet at gennedsætte kommissionen.

Vi ser i Udenrigsministeriet frem til et godt samarbejde med den gennedsatte kommission.

Mange tak for ordet.